

Spelen en ontdekken met Sint

Auteur: Bertine van Spijk

Met de donkere dagen voor de deur breekt ook de sinterklaasperiode weer aan. Een spannende, maar ook een heel bijzondere tijd voor jonge kinderen. Een periode die uitnodigt tot warmte en samen genieten en die tal van aanknopingspunten biedt voor een rijk aanbod aan uitdagende

activiteiten. In dit artikel laten we zien hoe je met heel jonge kinderen op een ontspannen manier met dit thema aan de slag kunt.

Introductieactiviteit

Doel	De kinderen maken kennis met het thema 'Sinterklaas' of breiden hun kennis en woordenschat rondom dit thema uit			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
1 - 4 jaar	Kennismaken met het thema 'Sinterklaas'	Zittend op hun stoeltjes	Tijdens de gezamenlijke kringactiviteit	<ul style="list-style-type: none">• jutezak• voorwerpen die met het thema te maken hebben, o.a.: baard, baret, ingepakt cadeautje, mijter, veer, wortel

Vorbereiding

Zorg voor een jutezak en een aantal voorwerpen binnen het thema 'Sinterklaas'. Liefst minstens zo veel voorwerpen als er kinderen zijn, zodat zij allemaal iets uit de zak kunnen grabbelen.

Uitvoering

Leg de zak met de voorwerpen erin in het midden van de kring. Vraag of de kinderen weten wat dit is. Zou er ook iets in de zak zitten? En wat zou dat kunnen zijn? De kinderen halen vervolgens om de beurt een voorwerp uit de zak. Vraag of het kind weet wat het in zijn hand heeft. Zo niet, weet een van de andere kinderen het dan? Benoem zo samen alle voorwerpen en leg ze duidelijk zichtbaar naast de zak in het midden van de kring.

Hebben de kinderen hun aandacht er nog voldoende bij? Dan kun je eventueel nog een spelletje doen met de voorwerpen. De kinderen sluiten hun ogen. Haal een van de voorwerpen weg. Weten de kinderen wat er verdwenen is?

Afsluiting

Maak samen met de kinderen een themahoek waar je de voorwerpen een plaatsje geeft. Dit kan op een tafel of kast, maar ook erg leuk bij bijvoorbeeld een (zelfgemaakte) kartonnen haard. Zorg dat de voorwerpen voor de kinderen op ooghoogte liggen, zodat zij ze nog eens kunnen bekijken en misschien wel pakken om te gebruiken in hun spel.

Tip

Voor heel jonge kinderen is het stilzitten in de kring nog erg lastig. Met hen zou deze activiteit in een kleinere groep uitgevoerd kunnen worden, zodat ze vaker aan de beurt komen en daardoor minder lang stil hoeven te zitten.

Eigen handelen

Begeleid de activiteit. Help kinderen die het wellicht wat spannend vinden om iets uit de zak te pakken. Zorg dat alle voorwerpen duidelijk en correct benoemd zijn. Gebruikt een kind niet helemaal de juiste benaming, herhaal het dan zelf op de juiste manier.

Activiteit 1: Hulppietjes

Doel	De kinderen oefenen het tellen van 1 tot 10 en de begrippen 'kleiner dan', 'groter dan', 'grootste', 'kleinste', 'middelste' / 'in het midden'			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
2 - 4 jaar	Cadeautjes tellen en sorteren	Zittend op hun stoeltjes	Tijdens de gezamenlijke kringactiviteit	<ul style="list-style-type: none">• briefje van Piet• jutezak• lege verpakkingen (verschillend formaat)• sinterklaaspapier

Vorbereiding

Maak 'cadeautjes' door lege verpakkingen van verschillend formaat (maximaal 10) te verpakken in sinterklaaspapier.

Schrijf een briefje, afkomstig van Piet, waarin staat dat hij hulp nodig heeft. Hij wil graag weten hoeveel cadeautjes er in de zak zitten, maar hij kan niet zo goed tellen. Kunnen de kinderen hem helpen?

Uitvoering

Lees het briefje van Piet voor. Willen de kinderen Piet helpen? En helpt Puk ook mee? Schud de zak leeg in het midden van de kring. Zo wordt het lekker rommelig. Kinderen brengen graag orde aan dus dit is meteen een uitnodiging om te beginnen met sorteren. Tel eerst samen hoeveel cadeautjes er zijn. Schrijf dit op een briefje zodat jullie het niet vergeten en het aan Piet kunnen laten weten.

Nu weten we hoeveel cadeaus in de zak zitten, maar ze liggen nog steeds door elkaar. Zouden we de cadeaus ook netjes kunnen neerleggen? Geef de peuters de kans om zelf met mogelijke manieren van sorteren te komen. Stel vervolgens vragen. Welk cadeau is het grootste? En welk het kleinste? Kunnen de kinderen de cadeautjes ook in volgorde leggen van groot naar klein (als ze dit nog niet gedaan hebben)? Welk cadeau ligt nu in het midden?

Afsluiting

Verzamel de cadeautjes in de jutezak en laat de peuters ermee spelen, bijvoorbeeld in de huishoek. Zo krijgen ze de kans om het spel uit de kring voort te zetten en uit te breiden.

Uitbreiding 0-1,5 jaar

Laat de baby's en dreumesen voelen aan de pakjes. Houd er rekening mee dat kinderen het papier wellicht gaan scheuren of in hun mond stoppen. Bied als alternatief verschillende soorten papier aan (bijv. krantenpapier, karton, cadeaupapier). Laat de kinderen eraan voelen en ga samen scheuren en frommelen, zodat de kinderen kennismaken met verschillende structuren en geluiden.

Eigen handelen

Leid de activiteit in door middel van het briefje. Begeleid bij het tellen. Begin met hardop meetellen en probeer daarna wat zachter te praten om te horen of de kinderen het al zelf kunnen. Stel vragen naar aanleiding van het sorteren waarin de begrippen 'kleiner dan', 'groter dan', 'grootste', 'kleinste' en 'middelste' / 'in het midden' aan bod komen.

Activiteit 2: De baard van Sinterklaas

Doel	De tastzin van de kinderen prikkelen en de fijne motoriek stimuleren			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
1 - 4 jaar	De baard van Sinterklaas op verschillende manieren vormgeven	Aan tafel	Tijdens een knutselmoment	<ul style="list-style-type: none">geplastificeerde afbeeldingen van het hoofd van Puk (zie kopieerblad)scheerschuimschorten

Vorbereiding

Zorg voor voldoende scheerschuim. Print het kopieerblad 'Puk als Sinterklaas' voor ieder kind. Plastificeer de kopieerbladen.

Uitvoering

Geef iedere kind een afbeelding van Puk en eventueel een schort. Plak de bladen vast aan het tafelblad zodat ze niet verschuiven. Puk wil zich graag verkleeden als Sinterklaas. Kunnen de kinderen een mooie baard voor hem maken?

Geef ieder kind een dot scheerschuim. Zijn ze hiermee nog niet bekend, laat ze dan eerst ruiken en eraan voelen. Kunnen ze Puk een mooie baard geven met het schuim? Laat de kinderen na een tijdje zien dat ze ook patronen in het schuim kunnen tekenen. Zo krijgt Puk een mooie baard met golfjes en krulletjes.

Afsluiting

Bekijk samen de verschillende creaties en maak er foto's van. Op die manier kunnen de ouders ook zien wat de kinderen gemaakt hebben. Print de foto's eventueel uit en geef ze een duidelijk zichtbare plaats in de groepsruimte.

Uitbreiding 0-1 jaar

Voor de baby's kan het leuk zijn om hun handjes te verven of een vinger in de verf te dopen. Op deze manier kan een baard worden geverfd op papier en kunnen de baby's kennismaken met het gevoel van een kwast en de koude verf op hun huid. Een hele belevenis!

Eigen handelen

Vertel vooraf duidelijk wat je gaat doen. Geef de kinderen de tijd om met het scheerschuim te experimenteren. Vindt een kind het spannend of kijkt het liever toe terwijl de anderen bezig zijn? Geen probleem! Probeer het kind voorzichtig te stimuleren om mee te doen. Dit kan door zelf het voorbeeld te geven of, als het kind hiervoor open staat, samen aan het scheerschuim te voelen. Je kunt ook benoemen wat de andere kinderen doen en wijzen op de prachtige baarden die ontstaan. Geef ieder kind de ruimte om deze activiteit te beleven op zijn eigen manier.

Activiteit 3: Pietje Puk

Doel	De fijne motoriek van de kinderen stimuleren en, in mindere mate, oefenen met tellen tot 4			
Wie	Wat	Waar	Wanneer	Nodig
1 - 4 jaar	Pepernoten van klei maken	Aan tafel	Tijdens een knutselmoment	<ul style="list-style-type: none">• voor Puk: minibaret en mini-jutezak• voor de klei: witte bloem, babyolie of olijfolie, citroensap, speculaaskruiden, water, zout• overige benodigdheden: lepel om te roeren, mengkom, waterkoker met ca. 450 ml water• schorten en onderleggers

Vorbereiding

Deze activiteit vergt enige voorbereiding. Probeer het recept (zie kopieerblad 'Recept pepernoten van klei') eerst een keer uit. De klei wordt snel te plakkerig en is dan niet meer bruikbaar.

Het maken van de klei is op zich al een prachtige activiteit. Je kunt er dus ook voor kiezen dit samen met de kinderen (in een klein groepje) te doen, wanneer je het zelf onder de knie hebt.

Zet Puk een pietenbaret op en geef hem een zak in zijn handje.

Uitvoering

Vertel de kinderen dat Puk heel graag een hulpietje wil zijn. De pietenbaret en de zak heeft hij al, maar de zak is nog leeg. *Wat kan er in de zak van Piet zitten?* Hierop zijn verschillende antwoorden mogelijk. Stuur het gesprek desgewenst zo dat jullie op 'pepernoten' uitkomen. Zouden de kinderen Puk kunnen helpen door pepernoten voor hem te maken?

Geef alle kinderen een stuk klei en eventueel een schort en een onderlegger. Vertel dat ze van deze klei pepernoten gaan maken. Ze mogen er niet van snoepen want de klei is niet eetbaar. Laat ze eerst aan de klei ruiken en voelen. *Wat voelen ze? Waar ruikt de klei naar?* Laat vervolgens zien hoe je van de klei een balletje rolt en duw dit een beetje plat zodat het eruitziet als een kruidnootje. Nu mogen de kinderen zelf aan de slag. Het kan zijn dat ze dit nog moeilijk vinden, maar het bezig zijn met de klei en het experimenteren met de structuur en mogelijkheden ervan is een waardevolle oefening voor de motoriek.

Afsluiting

De kinderen laten aan Puk zien wat ze voor hem gemaakt hebben. Wat een boel pepernoten! Stop ze in de zak. Is deze nu goed gevuld? Nu is Puk een echte hulppiet!

In een goed afgesloten bak kan de overgebleven klei een aantal weken bewaard worden. Zo heb je er gedurende de hele themaperiode plezier van!

Tip

Leg eventueel een van de komende dagen/dagdelen echte kruidnoten in de bakjes/laatjes van de kinderen. Zorg ervoor dat de zak van Puk weer leeg is. Heeft Pietje Puk voor deze verrassing gezorgd?

Uitbreiding 3+

De oudste peuters leggen de pepernoten die ze gemaakt hebben van de klei op het kopieerblad 'Kleikaart pepernoten'. Hoeveel pepernoten zitten in elke zak? Een mooi moment om op speelse wijze te oefenen met tellen.

Eigen handelen

Zorg voor een goede voorbereiding. Laat duidelijk zien hoe je de klei tot een balletje rolt en er vervolgens een pepernootje van maakt. Geef kinderen de ruimte om te experimenteren en het materiaal te ontdekken.

Ontwikkelingsgebieden

Rekenen

Rekenprikkel. Jonge kinderen zijn volop bezig met het ontdekken van de wereld om hen heen en van hun eigen plaats in dit grote geheel. Vrijwel alle dagelijkse handelingen en voorwerpen lenen zich uitstekend om, ongemerkt, te werken aan de eerste kennismaking met rekenen en tellen.

Binnen het sinterklaasthema zijn diverse mogelijkheden denkbaar om met de kinderen op een speelse manier te werken aan rekenen:

- Cadeautjes tellen en sorteren (zie activiteit 1).
- Cadeautjes verstoppen in de groepsruimte.
- Pepernoten tellen en verdelen (zie activiteit 3, uitbreiding 3+).

Motoriek

Sensomotoriek. Bij het leren kennen van hun eigen lichaam, maar ook van de wereld om hen heen zijn de zintuigen voor jonge kinderen van enorm belang. Door ruiken, proeven, voelen en zien maken zij kennis met een enorm scala aan nieuwe geuren, smaken, kleuren en structuren. Om aandacht te besteden aan dit ontwikkelingsgebied kunnen de volgende activiteiten ingezet worden:

- Cadeautjes grabbelen uit een jutezak, al dan niet gevuld met hooi.
- Knutselen met uiteenlopende materialen:
 - Maak voor de Sint een baard van watten of scheerschuim (zie activiteit 2).
 - Maak voor ieder kind een pietenmuts van karton en crêpepapier met daarop natuurlijk ook een zachte, kriebelende veer. Eerst voelen de kinderen eens aan de veren. Hoe voelt het? Ze aaien ermee over hun hand of wang. Kriebelt het? Vinden ze dat fijn? Een prachtige, leerzame ervaring waarin de kinderen kennismaken met de begrippen 'zacht', 'aaien' en 'kriebelen' en het gevoel dat daarbij hoort.
 - De kinderen beschilderen of beplakken een oude schoen of klomp. Vul deze met hooi of stro. Je kunt hiervoor oude schoenen aan ouders vragen, maar je kunt ze ook op papier tekenen en hierop het hooi laten lijmen. Geef de kinderen ook hier weer uitgebreid de kans om met de materialen te experimenteren. Hoe ruikt het hooi? Hoe voelt het? Is er verschil in gevoel tussen hooi en stro?

Grove motoriek. Het sinterklaasthema is bij uitstek geschikt om kinderen eens flink te laten bewegen. Nu doen jonge kinderen dat uit zichzelf natuurlijk al veel en met een lesje pietengym geef je ze fijn de kans om hun energie kwijt te raken. Oefeningen als klimmen, pittenzakken gooien in een 'schoorsteen' en lopen over een 'dakrand' zijn heel goed voor de motorische ontwikkeling. Ze zijn voor de peuters ontzettend leuk om uit te voeren.

Ook baby's en dreumesen gaan graag op ontdekking en kunnen, op hun eigen manier, meedoen met de 'grote' pietjes. Voor baby's is het al een hele ervaring om over verschillende ondergronden te kruipen. Denk bijvoorbeeld aan een zacht kleed, een (sport)matje en de gewone vloer. Zorg er in elk geval voor dat ze zich vrij kunnen bewegen zodat ze alle ruimte hebben om hun eigen mogelijkheden te ontdekken.

Voor een dreumes kan springen vanaf een mat van enkele centimeters dik al een enorme ervaring zijn. En kan hij of zij ook weer terug op de mat springen? Denk ook eens aan in en uit een hoepel springen of over een touw dat gewoon op de grond ligt. Dit is voor een kind van één jaar al een hele hindernis.

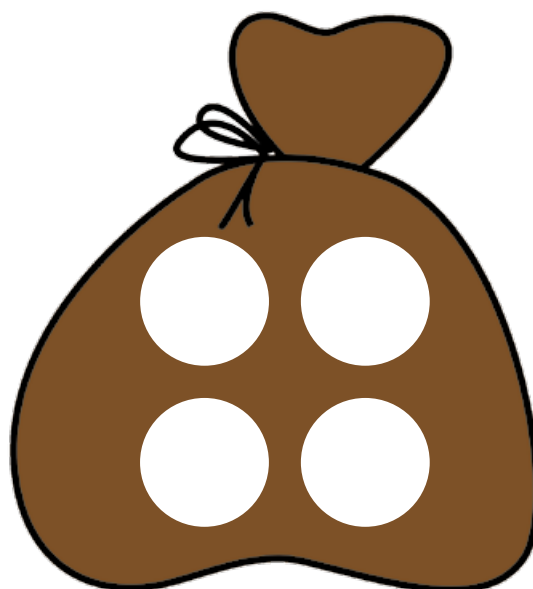
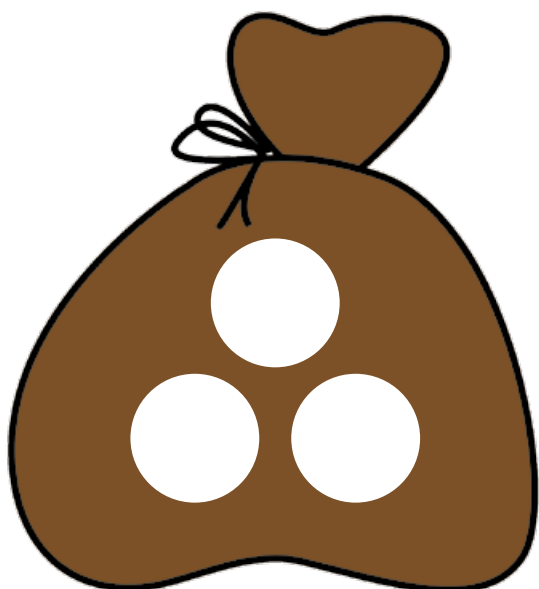
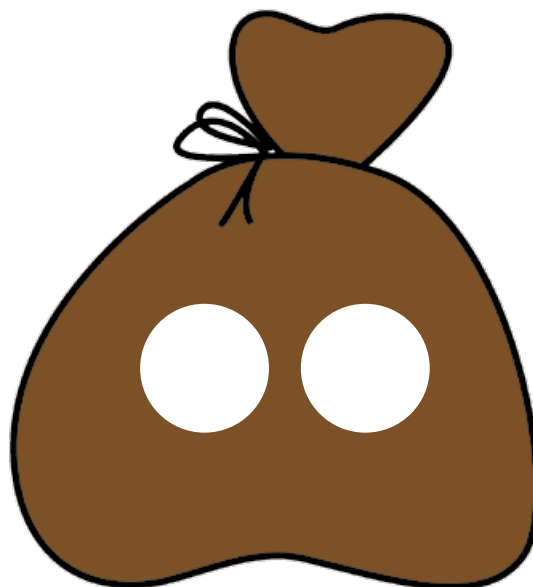
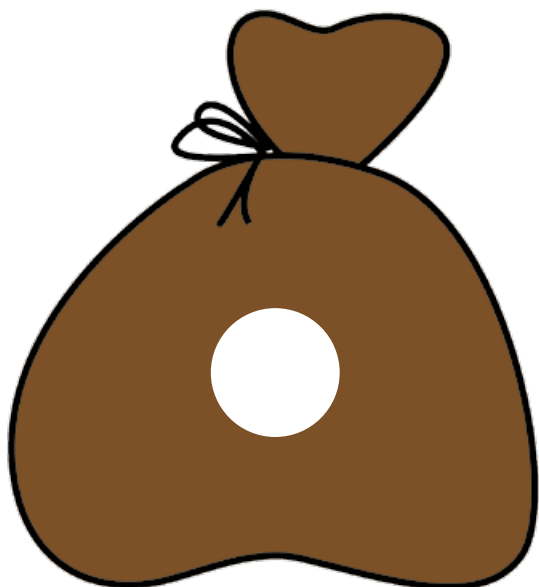
Taal

Ook binnen het ontwikkelingsgebied taal zijn tal van betekenisvolle activiteiten denkbaar. Het sinterklaasfeest is natuurlijk bij uitstek geschikt om te rijmen, maar ook het zingen van sinterklaasliedjes is een enorme stimulans voor de taalontwikkeling van jonge kinderen. Daarnaast zijn er natuurlijk prachtige voorlees- en prentenboeken binnen dit thema beschikbaar. Deze kunnen een mooie aanleiding vormen voor gesprekken met de peuters en helpen tegelijkertijd om hun woordenschat te vergroten. Maar bovenal zorgen ze voor een moment van samen genieten, samen kijken en luisteren naar hetzelfde verhaal en deze fijne belevenis delen. Een waardevolle ervaring die de kinderen nog lang zal bijblijven.

Kleikaart pepernoten

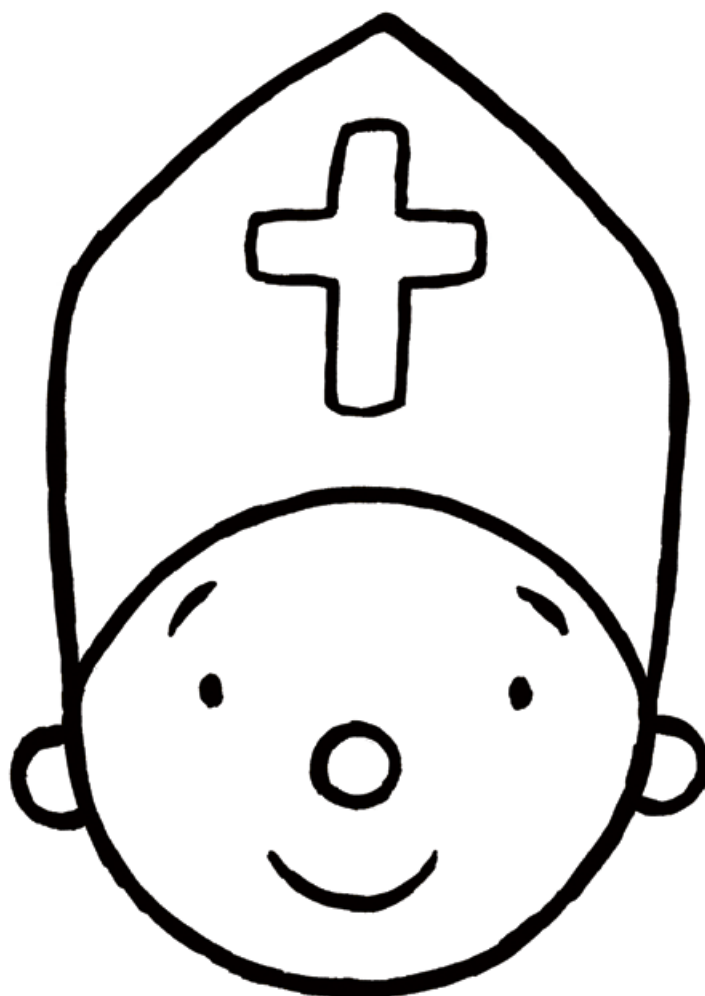
kopieerblad

Puk als Sinterklaas

kopieerblad

• Recept •

Pepernoten van klei

Boodschappenlijstje

- witte bloem
- babyolie of olijfolie
- citroensap
- speculaaskruiden
- zout

Overige benodigheden

- lepel om te roeren
- mengkom
- waterkoker met ca. 450 ml water

Aan de slag

Doe ca. 400 gram witte bloem, 200 gram zout, 3 eetlepels olie, 2 eetlepels citroensap en 2 theelepels speculaaskruiden in een kom en roer alles goed door elkaar. Voeg ongeveer de helft van het kokendhete water toe.

Let op! Roer eerst de helft van het water door het mengsel en voeg daarna al roerend mondjesmaat meer water toe. Het mengsel wordt al snel te nat en te plakkerig. Wees dus niet te enthousiast met het water.

Roer alles goed door met de lepel en kneed daarna met je handen. Ruik intussen een keer aan de klei om te bepalen of je nog wat meer speculaaskruiden moet toevoegen. Deze ruiken sterk, dus wees ook hier voorzichtig mee!

Tip

Wil je de klei wat donkerder maken? Voeg dan, in plaats van de speculaaskruiden, wat cacao toe om de klei te kleuren. De klei ruikt dan heerlijk naar chocolade. Ook lekker!